

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/237792,W-holdzie-gen-Franciszkowi-Kaminskiemu.html>
26.02.2026, 21:40

[Następny](#)

[Powrót](#)

W hołdzie gen. Franciszkowi Kamińskiemu

20 lutego 2026 r. uczciliśmy pamięć Komendanta Głównego Batalionów Chłopskich, generała dywizji Franciszka Kamińskiego. W uroczystościach wziął udział zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma.

20.02.2026

[Bataliony Chłopskie Franciszek Kamiński](#)

24 lutego minie 26 lat od śmierci gen. Franciszka Kamińskiego i z tej okazji w Warszawie uczciliśmy pamięć bohatera. Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma złożył kwiaty przy grobie generała na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. W uroczystości udział wzięli żołnierze 15 Lubuskiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej, której patronem jest Franciszek Kamiński, a jednostka przejęła i kultywuje tradycje Batalionów Chłopskich.

Zwieńczeniem uroczystości była Msza św. w Katedrze Polowej Wojska Polskiego w intencji Ojczyzny, generała dywizji Franciszka Kamińskiego oraz poległych i zmarłych żołnierzy.

***

Franciszek Kamiński stał na czele drugiej siły zbrojnej Polskiego Państwa Podziemnego – Batalionów Chłopskich, był działaczem Polskiego Stronnictwa Ludowego i więźniem politycznym stalinizmu. Za zasługi dla polskiej niepodległości uhonorowany Orderem Orła Białego.

Urodził się 20 września 1902 roku w chłopskiej rodzinie na Kielecczyźnie. Jego rodzice prowadzili niewielkie gospodarstwo, a dziadek był pierwszym wójtem gminy Wojciechowice. Franciszek od najmłodszych lat poświęcał się działalności patriotycznej, będąc współorganizatorem oraz zastępcą komendanta szkolnego hufca harcerskiego. W działalność polityczną zaangażował się wraz z podjęciem studiów matematycznych w Warszawie. Wówczas związał się z PSL „Wyzwolenie”.

Po agresji Niemiec na Polskę, już w pierwszych tygodniach okupacji, współtworzył centralny ośrodek ruchu ludowego w stolicy. W działalności konspiracyjnej używał pseudonimów „Olsza” oraz „Zenon Trawiński”.

W październiku 1940 r., decyzją Centralnego Kierownictwa Ruchu Ludowego, objął stanowisko komendanta głównego Batalionów Chłopskich – pierwszej w dziejach Polski samodzielnej chłopskiej organizacji zbrojnej. Funkcję tę pełnił do końca II wojny światowej.

Ruch ludowy stał się jednym z filarów Polskiego Państwa Podziemnego, a Bataliony Chłopskie (nazwa formalnie przyjęta dopiero w 1944 roku) były drugą, po Armii Krajowej, siłą zbrojną polskiego ruchu oporu.

W działalność chłopskiej formacji wojskowej zaangażowało się około 170 tys. żołnierzy, którzy przeprowadzili około 3 tys. różnego rodzaju akcji bojowych. Do najważniejszych należą m.in. walki w obronie pacyfikowanej Zamojszczyzny w latach 1942–1943, zwłaszcza bitwy pod Wojdą i Zaborecznem oraz walki w obronie tzw. Republiki Pińczowskiej. BCh swoją działalność prowadziły również na Kresach Wschodnich, pod okupacją sowiecką i niemiecką.

Gdy władzę w kraju przejęli komuniści, wielu żołnierzy tej formacji było prześladowanych, a Bataliony Chłopskie w okresie stalinowskim skazano na zapomnienie. W lipcu 1950 r. Kamiński został aresztowany, a w grudniu 1951 r. wyrokiem Sądu Wojskowego skazany na 12 lat więzienia, 5 lat pozbawienia praw publicznych i obywatelskich, praw honorowych oraz przepadek mienia. Więziono go w przy Rakowieckiej w Warszawie oraz zakładach karnych w Potulicach i Rawiczu. Wolność odzyskał w kwietniu 1956 r.

Generał Franciszek Kamiński zmarł 24 lutego 2000 r.

* * *

Paweł Tomasik: Wyrok w Wigilię. Sprawa Franciszka Kamińskiego

W Wigilię Bożego Narodzenia 1951 roku Franciszkowi Kamińskiemu (ur. 1902 r.), będącemu w okresie okupacji komendantem głównym Batalionów Chłopskich, nie było dane podzielić się opłatkiem z rodziną.

21 lipca 1950 r. został aresztowany przez funkcjonariuszy MBP, a 24 grudnia 1951 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie pod przewodnictwem mjr. Mieczysława Widaja skazał go na karę 12 lat więzienia.

Represje za działalność w ruchu ludowym

Sąd uznał go za winnego popełnienia przestępstwa z art. 86§2 KKWP (uczestniczenia w nielegalnych organizacjach mających na celu usiłowanie przemocą zmiany „ludowo-demokratycznego ustroju Państwa Polskiego”) oraz przestępstwa z art. 7 w związku z art. 15§2 dekretu z 13 czerwca 1946 r. (zbieranie wiadomości stanowiących tajemnicę wojskową i państwową oraz przekazywanie ich Stanisławowi Mikołajczykowi i organizacji WiN). Franciszka Kamińskiego skazano za czyny, których nie popełnił.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że podczas rozprawy świadek Ludwik Borek opowiedział o torturach, jakim w Olsztynie poddali go funkcjonariusze UB, aby wymusić zeznania obciążające Kamińskiego. Oświadczenie to (zignorowane przez sąd) miało duże znaczenie w kontekście późniejszych starań Kamińskiego o uniewinnienie. Wyrok ten stanowi przykład powojennych represji zastosowanych przez komunistów wobec działaczy ruchu ludowego.

Po wyjściu z konspiracji i ujawnieniu we wrześniu 1945 r. Kamiński podjął działalność polityczną w Polskim Stronnictwie Ludowym. Na Kongresie Stronnictwa w styczniu 1946 r. został wybrany do jego władz – Rady Naczelnej oraz Naczelnego Komitetu Wykonawczego, od maja 1946 r. do października 1947 r. był kierownikiem Wydziału Organizacyjnego NKW PSL. Od grudnia 1945 r. był posłem do Krajowej Rady Narodowej, a 19 stycznia 1947 r. został wybrany na posła do Sejmu Ustawodawczego.

Po wyjeździe z Polski Stanisława Mikołajczyka w październiku 1947 r. władzę w Stronnictwie przejęli zwolennicy komunistów, którzy 19 maja 1949 r., wobec odmowy złożenia samokrytyki, wykluczyli Kamińskiego z PSL. Od tego czasu był posłem niezależnym i mimo nacisków Rady Naczelnej PSL i presji komunistów nie złożył mandatu poselskiego.

Franciszek Kamiński był więziony na Mokotowie, w Rawiczu i Potulicach. Odzyskał wolność 26 kwietnia 1956 r. Pół roku później Zgromadzenie Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego uchyliło wyrok WSR w Warszawie z 24 grudnia 1951 r. i postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego

z 25 stycznia 1952 r. i postanowiło postępowanie w sprawie Franciszka Kamińskiego „umorzyć z braku dostatecznych dowodów winy”.

[Czytaj artykuł Pawła Tomasika *Wyrok w Wigilię. Sprawa Franciszka Kamińskiego* na portalu *przystanekhistoria.pl*](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Uroczystości